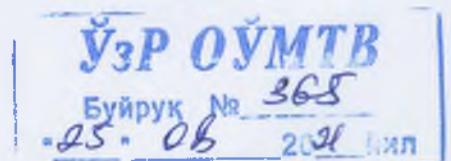

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

*60311000 – Социология бакалавриат таълим йўналишининг малака
талаблари*

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Ўзбекистон Миллий университети.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 202_ йил «24» 08 даги 04 - сонли йигилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигининг 202_ йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруги билан тасдиқланган.

ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий хужжат хисобланади.

Ўзбекистон Республикаси худудида Малака талабларини расмий чоп этиш хуқуки Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи	4
1.1. Кўлланиш соҳаси	4
1.1.1. 60311000 - Социология таълим йўналиши Малака талабининг кўлланилиши.....	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60311000 - Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи	4
1.2.1. 60311000 - Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2. 60311000 - Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг обьектлари.....	5
1.2.3. 60311000 - Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. 60311000 - Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2. 60311000 - Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....	7
2.1. Умумий компетенциялар.....	7
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	8
Келишув вараги	9

1. 60311000 – Социология бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи

60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртқи таълим шакларида амалга оширилади. Барча таълим шаклари бўйича ўқитиши кредит-модуль тизими асосида ташкил килинади. Кундузги таълимда бакалавриат дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Кўлланиш соҳаси

1.1.1. 60311000 – Социология таълим йўналиши Малака талабининг кўлланилиши.

Малака талаби *60311000 – Социология* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўкув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўкув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўкув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўкув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- бакалавриат битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат килувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг отоналари ва бошка манфаатдор шахслар.

1.2. 60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60311000 – Социология жамият ижтимоий ҳаёти, унинг социал структураси, шунингдек, уни ташкил этувчи таркибий қисмларнинг фаолияти, турли социал воқеалар, жараёнлар ҳамда кишиларнинг социал хулк-атвори конуниятларини бутун бир ижтимоий мураккаб тизим сифатида камраб олиб, ўзининг конкрет эмпирик методлари асосида уларни назарий ва амалий жиҳатларда тадқик этади. Мазкур йўналиш жамоатчилик фикрини ўрганиш марказлари, оммавий ахборот воситалари, давлат ҳокимият органлари, хукукни муҳофаза қилиш органлари, сиёсий партиялар, маркетинг ва консалтинг хизмат кўрсатиш, ижтимоий таъминот, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари, таълимининг давлат ва нодавлат муассасаларида йўналишга доир масалаларни ечиш мажмуини камраб олади.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.2. 60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

– жамият ва уни ташкил этувчи ижтимоий тизимлар, шахс, социал жамоа, синф ва гурухлар, ижтимоий институт ва ташкилотлар; социал стратификация (табақаланиш) ва социал мобиллик жараёнлари; социал характер, муносабат ва алоқалар; оммавий ва социал коммуникациялар; ижтимоий бошқарув; ижтимоий хизмат ва консалтинг; доимий ва экстремал социал ходисалар ва жараёнлар; жамиятдаги ижтимоий меъёrlар ва кишилар социал хулк-автори; жамоатчилик фикрини ўрганиш тизими; ижтимоий қонун ва конуниятларни натижадорлигини ошириш жараёнлари.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари таълабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.3. 60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- илмий-тадқиқот;
- ишлаб чиқарши-амалий;
- ташкилий-бошқарув;
- лойиҳавий;
- маънавий-маърифий;
- турли хизматлар кўрсатиш ва шу кабиларни ўз ичига олади.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аникланади.

1.2.4. 60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалавриат битирувчиси қўйидаги касбий вазифаларни бажаришга кодир болиши лозим:

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

–Илмий соҳада намунавий методикалар асосида илмий-тадқиқотларни олиб бориши, уларнинг натижаларини қайта ишлаб, улар асосида илмий асосланган хуносаларини илгари сура олиш;

–фундаментал ва амалий социологик тадқиқотларни тайёрлаш ва ўтказиша тадқиқот дастурини тузиш, бирламчи маълумотларни тўплаш, қайта ишлаш ва таҳлил килиш босқичларида иштирок этиш;

–замонавий информацион технологиялар, ҳисоблаш техникиси воситалари, коммуникация ва алоқаларни кўллаш асосида кенг туркумдаги манбаларни жалб қилиш орқали ижтимоий, демографик, иқтисодий ва бошқа эмпирик маълумотларни қайта ишлаш;

–шарҳ ва аннотациялар тайёрлашда қатнашиш;

–социологик тадқиқотлар ҳамда социологик назарияларнинг тушунтирувчи имкониятларидан фойдаланган ҳолда бошқа эмпирик маълумотларни интерпретация килиш;

–тадқиқот ишлари натижалари бўйича ҳисботлар, аналитик маълумотнома, касбга оид нашрлар, информацион маълумотлар тайёрлашда иштирок этиш;

–тадқиқот натижаларини такдим этиш, ўтказилган тадқиқот мавзуси бўйича хабарлар ва маъruzалар билан турли илмий доираларда қатнашиш ва илмий мақолалар чоп этиш қобилияtlарига эга бўлиши лозим.

Ишлаб чиқариш-амалий фаолиятда:

– ижтимоий ва иқтисодий испоҳотларнинг натижа ва оқибатларини баҳолаш, социал экспертиза;

– ҳокимият ва бошқарув органларида, таълим, фан, маданият, соғлиқни саклаш муассасаларида ҳамда социал коммуникациялар ва касбий фаолиятнинг бошка соҳаларида маърифий, информацион ва консультатив иш;

– ҳукукни муҳофаза килиш органларида маълумотларни таҳлил қилиш бўйича аналитик иш;

– ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларида тадқиқотларни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича консультатив ва сервис иши;

– корхона, ташкилот, муассаса, тармок соҳа ва ҳудудларни ижтимоий ривожлантириш бўйича дастурлар ишлаб чиқиш ва уларни муваффакиятли амалга ошириш максадида тадқиқотларнинг меъёрий-методик ва маълумотлар базасини таъминлаш;

– ижтимоий гурухларнинг эҳтиёж ва манфаатларини аниқлаш, уларнинг бир-бирлари ва ижтимоий жамоалар (мехнат жамоаси, ҳудудий жамоа)нинг ривожининг ижтимоий-иқтисодий устувор йўналишлари билан ўзаро келишув механизmlарини таклиф этиш;

– корхона, ташкилот ва муассасаларда ижтимоий характерга эга бўлган долзарб муаммоларни ўрганиш;

– ижтимоий муаммоларни ҳал қилишга йўналтирилган чора-тадбирлар ишлаб чиқиш;

– корхона ва ташкилотларда меҳнатни ташкил этишини тақомиллаштириш, меҳнат фаолияти шароитларини яхшилаш бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш;

– корхона ва ташкилотларда кадрлар, ишловчиларнинг касбий малакавий ва демографик таркибининг ўзгаришини таҳлил қилиш;

– ижтимоий масалаларни ҳал қилиш бўйича корхона, муассаса ва ташкилот бошқарув органлари ходимларига маслаҳат бериш, социологик ёндашувларни кўллаш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Ташкилӣ-бошқарув фаолиятида:

– ижтимоий соҳаларни мониторингини таъминлайдиган маълумотлар базасини шакллантириш ва таҳлил қилиш, унга бошқарув таъсир чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда бошқарув таъсир самарасини баҳолаш, шу билан бирга маълумотлар манбаларини уларнинг зарурийлиги, етарлилиги ва ишончлилигини баҳолаш максадида аудит қилиш;

– ҳокимият ва бошқарув, маҳаллий ўзини ўзи бошқарув органларида, ташкилот ва муассасаларнинг маъмурий-бошқарув бўлинмаларида бошқарув жараёнларини ташкил этишда иштирок этиш;

– илмий консультация ва экспертиза, маълумот алмашинувлари масалалари бўйича илмий-тадқиқот муассасалари ва информацион-аналитик хизматлар билан алоқаларни ташкил этиш ҳамда таъминлашда иштирок этиш қобилиятларига эга бўлиши лозим..

Лойихавий фаолиятда:

– жорий ва даврий кўрсаткичлар нисбати таҳлили ва зарур ресурсларни хисобга олган холда уни оптималлаштириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш, лойихавий фаолиятнинг мониторинги учун маълумотлар базасини яратиш;

– тадқиқот, аналитик ва консалтинг лойиха фаолиятини амалга ошириш учун методик инструментарийлар, меъёрий хужжатлар, информацион маълумотлар ишлаб чиқишида қатнашиш;

– ижтимоий кўрсаткичлар, жараён ва муносабатларни диагностика қилиш, баҳолаш, тақомиллаштириш бўйича тадқиқотлар ташкил этиш ва ўтказишида иштирок этиш;

– жамоатчилик фикрини ўрганиш бўйича лойихалар ишлаб чиқиш, уларни амалга ошириш, тадқиқот натижаларини тарқатишида иштирок этиш;

–турли максадли аудиториялар учун маркетинг тадқиқотларни илмий-методик, техник ва информацион жиҳатдан тъминлаш, маркетинг хизматлар учун тавсиялар ишлаб чиқиша иштирок этиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Маънавий-маърифий фаолиятида:

–ташкилот, корхона, муассаса ва маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ташкилотларининг таклиф ва талаблари асосида соҳага тегишли маърифий тадбирларини ташкил этиш;

–маҳаллий матбуот, илмий-оммабоп телерадио эшиттириш, кўрсатувларда соҳага тегишли материаллар билан иштирок этиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

Турли хизматлар кўрсатиш фаолиятида:

–пуллик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;

–социология соҳаси мутахассисликлари бўйича мавжуд ҳолатнинг таҳлилий шархини ишлаб чиқиш;

–муассаса, ташкилотларда ва корхоналарда социологик хизматни ташкил этиш ва уни амалга ошириш;

–социологик хизмат кўрсатиш бўйича лойиҳавий ва дастурий хужжатларни ишлаб чиқиш;

–социология соҳасига тегишли магистр тайёрлаш ихтисослигига мос бўлган илмий лойиҳаларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурӯхларида иштирокчи сифатида қатнашиш; ихтисосликка мос мавзу бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

2. 60311000 – Социология таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иктисодий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил кила олиш;

- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид хужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурый билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;

- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, саклаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усуулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустакил асосланган қарорлар қабул кила олиш;

- янги билимларни мустакил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил кила олиш;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тассаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-хукукий хужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш қўнималарига эга бўлиш;

- ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, кадрларни бошқариш стратегиясини қўллаш, тадбирларни режалаштириш ва амалга ошириш қўнималарига эга бўлиш;

- музокаралар, учрашувлар, ишбилармонлик ёзишмаларини олиб бориш ва онлайн алоқаларни амалга оширишни билиш;

- дунёкараш тавсифидаги билимлар тизимини эгаллаши;

- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиш;

- табиат ва жамиятда юз берадиган жараёнлар ва ҳодисалар ҳакида яхлит тасаввурга эга бўлиш, табиат ва жамият ривожланиши ҳакида билимларга эга бўлиш,

улардан ижтимоий ҳаётда ва касбий фаолиятда замонавий илмий асосларда фойдалана олиш;

- инсонлар орасидаги жамиятта, атроф-мухитта бўлган муносабатини тартиба солувчи хукуқий ва ахлокий меъёрларни касбий фаолиятда ҳисобга олиш;
- ахборотни тўтилаш, тахлил қилиш, саклаш, уларга ишлов бериш ва унумли фойдаланиш методларини эгаллаш, ўзининг касбий фаолиятида асосли мустакил фикрлаш ва керакли қарорлар қабул қила олиш;
- бакалавриатнинг мос йўналиши бўйича ракобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиш;
- янги билимларни мустакил ўзлаштира олиш, ўзини такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила олиш;
- ташкилот ва муассасаларда социологик тадқиқотлар методларини аниклаш ва тадқиқот олиб бориш;
- социологик тадқиқотлар метадологияси, методи ва техникаси;
- тадқиқотдан олинган маълумотларни тахлил қилиш, синтезлаш ва оптималлаштириш ва янги замонавий ахборот тизими методларини кўллаш;
- компьютер технологиялари ва дастурлаш;
- техник эксплуатацияси ва тамойилларини тузиш хамда лойиҳалаш;
- билимлар инженерияси;
- тизимли ёндашув механизмларини тадбик этиш;
- дастурий таъминот, ахборот-коммуникация технологияси ва инженерияси;
- инсон ва жамият ўзаро муносабатларини рационаллаштириш учун тадбик этиш усуллари.

Библиографик маълумотлар

УДК 002.651.1/7

Гурӯҳ T 55

OKC 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият соҳаси, бакалавриатнинг асосий ўкув режа ва фан дастурлари, профиль, укиб-урганиш натижалари, ўкув даври менежмент, тармоклар ва соҳалар, малака талаблари, бакалавриатнинг ўкув жараёни, сифатни баҳолаш ва назорати, мустакил таълим, ишлаб чиқариш, ташкилий-бошқарув фаолияти, малака амалиёти, битириув малакавий иши, давлат аттестацияси, ўкув фанлари блоки, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, бошқарув жараёни, ишлаб чиқариш, лойиҳалаш, илмий тадқиқот жараёни.

КЕЛИШУВ ВАРАГИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Ўзбекистон Миллий университети

Ректор

И.Маджидов

2021 йил « 10 » 08

М.ў.

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта маҳсус таълим
вазирлиги ҳузуридаги Олий
таълим мини ривожлантириш
тадқиқотлари ва илгор
технологияларни татбиқ этиш
маркази

Директор 10 М.Эсонов

2021 йил « 25 » 08

2021 йил « 25 » 08

М.ў.

Ўзбекистон нодавлат иотижорат
ташкилотлари миллий
ассоциацияси

Раис

К.Ишанходжаев

2021 йил « 22 » 08

М.ў.

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги
Наманган давлат Университети

Ректор

С. Турғупов

“Ижтимоий фикр” Республика жамоатчилик
фирини ўрганиш маркази

Директор

Н.Рахимова

2021 йил « 22 » 08

М.ў.

Мирзо Улугбек номидагы Ўзбекистон Миллий университетидаги тайёрлашган 60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналишини ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассисларининг малака талаблари ва ўкув режаларига

ТАКРИЗ

Жамиятимиз томонидан социолог кадрни тайёрлаш ўзини таъмин ўзбек бораётганлиги уларнинг тайёрлаш жараёни учун энгур исъорий таъсисатни замонавий мос ҳамда янги замонавий талаблар асосида тайёрлашни ташкил этиди. Бул ўзбек таъсисатни бўлажак касб эгасининг профессионал тайёргартигининг асоси ўзбек таъсисатни замонавий Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетидаги тайёрлашган 60311000 - Социология таълим йўналишини ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психология магистратура мутахассисларини тайёрлаш бўйича малака таъбариликни замонавий олдинги ўтган даврда амалиётга қўлланилган шаклларидан етади. Тадқиқотни замонавий мазмунини белгиловчи бандларнинг ҳар бирида мутахассислар тайёрланган мазмунни замонавий амалий жиҳатлари ўз аксини топганлигини гувоҳи бўлсин мумкин.

Малака талабларининг ҳар бир банди мутахассислик тайёрлаш жараёни учун келажакда мутахассис сифатида ишлашини таъминлашга замонавий соҳалари, фаолият обьектлари, тайёрлаш жараёнининг вакт мечъерлари, таълим маддати билан мутахассис сифатида фаолият олиб бориш учун зарур билим, кўникма ва замонавий талаблари аниқ мезонлар орқали таҳлил этилишига эътибор каратилган.

Малакавий талабларда мутахассислар тайёрлаш жараёнини ишлаб чиқишини замонавий илмий-тадқиқот, ижодий-изланувчаник фаолияти, ОЎМҚХТ, таъсисатни замонавий тизими амалга ошириши мумкин бўлган фаолият мезонлари ҳамда фаолият шунингдек, ҳар бир фаолият йўналишига мос билим, кўникма ва қобилиятларнинг мухимлиги мужассамлаштирилган. Малакавий талабларини замонавий бакалаврлар тайёрлаш жараёни учун зарур ўкув фанлари (курслар) блоки учун замонавий фанларнинг изчиллигига алоҳида эътибор каратилган. Ҳар бир фан блоклари замонавий кўйиладиган талаблар ҳам мезонлар билан белгиланган. Тайёрланган малака талабларини замонавий танлов фанларининг мажбурий фанлари учун алоҳида кўйилиши ҳам малака талабларини замонавий кўйилган талабларнинг ўзгарғанлигидан далолат беради.

Социология йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш учун ишлаб чиқишини замонавий талаблари замонга мос, таълим жараёни билан ишлаб чиқариш ўртасидаги ўзаро боғликларни инобатга олган, мутахассис фаолияти учун зарур назарий билимлар ва замонавий малакалар, мутахассислик қобилият мезонлари аниқ ишлаб чиқилган.

Мазкур малака талаблари ва ўкув режалар 60311000 - Социология бакалавриатура негизидаги кадрлар тайёрлаш жараёнига татбиқ этишга тўла мос келади.

60311000 - Социология бакалавриат 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассислари учун ишлаб чиқиленган малака талаблари ва ўкув режалар ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги хузуридан Олий таълимни ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор технологияларни татбиқ этиш марказига тавсия этиш мумкин.

“Ижтимоий фикр” Республика жамоатчилик
фикрини ўрганиш маркази директори,
профессор

Н.Рахимова

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида тайёрланган 60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналиши ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўкув режаларига

ТАҚРИЗ

60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналиши ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўкув режалари ижтимоий-гуманитар фанлар соҳасидаги ижтимоий соҳанинг долзарб муаммоларни ҳал этишга қаратилган эмпирик тадқиқотлар ўtkазиш бўйича статистик маълумотлар билан ишлаш бўйича ва олинган маълумотларни тахлил қилиш бўйича тайёрланадиган кадрларни бозор конъюктурасига мос равишда рақобатбардош кўринишга эга бўлган ижтимоий соҳа мутахассисларни тайёрлашга қаратилган меъёрий хужожат хисобланади.

Бугунги кунда республикамизнинг барча тизимларида базавий олий маълумотли малакали ижтимоий сўровлар ўtkазувчи ва уларни тахлилини амалга оширувчи мутахассисларни етишмаслиги, мамлакатимизнинг шу охирги йилларда кечираётган ташвишли эпидемиологик ва табиий техноген муаммолар устида олиб борган ишлари юзасидан ўз аксини кўрсатганилиги бунга яққол намуна бўла олади. Ўзбекистонда ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш бўйича шакллантирилган йўл хариталарида келтириб ўтилган чора тадбирларда айнан ижтимоий сўровлар кўламини оширишни талаб этмоқда. Бу эса ўз навбатида мазкур мутахассислар тайёрлашдаги таълим стандартларини янада такомиллаштиришни тақазо этмоқда. Тақриз этилаётган 60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналиши ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўкув режалари таркибига социолог мутахассисларни тайёрлаш учун зарур бўлган билим ва малакаларни қамраб оловчи фанлар киритилган.

60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналиши ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўкув режаларининг мазмунини ва таркибини тахлил этиш, уни ишлаб чиқицда жаҳоннинг етакчи олий таълим муассасалари соҳасида кадрларни тайёрлашни бой тажрибаси ўрганилганлиги ва мамлакатимизда мугасадди истеъмолчи, буюртмачи ташкилотларни шу соҳада кадрларга бўлган ўсиб ва ўзгариб бораётган талаблари эътиборга олинган.

60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналиши ва 70311001 - Социология (йўналишлар бўйича) ҳамда 70311002 - Ижтимоий тизим ва жараёнларнинг ахборот ва психологик хавфсизлиги магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўкув режалари бугунги кунда олий таълим соҳасини ислоҳ этиш устувор йўналишлари ва талабларига жавоб беради ҳамда тасдиқлашга тавсия этиш мумкин.

**Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотлари
миллий ассоциацияси раиси**

К.Ишанходжаев

**60311000 - Социология бакалавриат таълим йўналиши бўйича таълим дастурининг
тузилиши**

Т.р.		Фанлар блоклари ва блокларининг номлари	Умумий юқламанинг хажми соат.тарз
1.00		Мажбурий фанлар	5220
1.01	ОМТВ205	Олий математика	150
1.02	UYTB104	Ўзбекистоннинг энг янги тарихи	120
1.03	FALB204	Фалсафа	120
1.04	URTB104	Ўзбек (рус) тили	120
1.05	XJTB106	Хорижий тил	120
1.06	UTSB203	Ўзбек тилини соҳада кўлланилиши	90
1.07	JTSB102	Жисмоний тарбия ва спорт	60
1.08	RATB206	Рақамли ва ахборот технологиялари	180
1.09	JFSB304	Жамоатчилик фикри социологияси	120
1.10	UMSB120	Умумий социология	600
1.11	STAB113	Социология тарихи	390
1.12	OGSB107	Оила ва гендер социологияси	210
1.13	SDSB106	Шахс социологияси ва девиант хулқ-атвор	180
1.14	IJSB204	Ижтимоий статистика	120
1.15	TSOB204	Ташкилотлар социологияси	120
1.16	STMB221	Социологик тадқиқотлар методологияси, методи ва техникаси	630
1.17	MBSB211	Мехнат ва бандлик социологияси	330
1.18	MASB204	Маданият социологияси	120
1.19	MQIB306	Маълумотларни қайта ишлаш ва таҳлил қилиш	180
1.20	HUSB407	Хуқуқ социологияси.	210
1.21	IJAB105	Ижтимоий антропология	150
1.22	SXMB307	Сиёсий ва халқаро муносабатлар социологияси	210
1.23	HASB308	Ҳарбий социология	240
1.24	TISB307	Тиббиёт социологияси	210
1.25	DISB406	Дин социологияси	180
2.00		Танлов фанлар	960
		Жами	6180
		Малакавий амалиёт	570
		Якуний давлат аттестацияси	450
		Аттестация	
		Жами	1020
		Ҳаммаси	7200

Ўқув ишлари бўйича проректор

Ш.Тошматов

60311000 – Социология бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талабининг халқаро миқёсидаги бошқа таълим йўналишлари малака талаблари билан қиёсий таққослаш

Бакалавриатурда таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (бакалавриатура)	Россия (бакалавриатура)	АКШ (бакалавриатура)
1.	Бошланиши	Ўрта мактабни, академик лицей ва касбхунар колледжларидан сўнг	Ўрта мактабни битиргандан сўнг	Ўрта мактабни битиргандан сўнг
2.	Давомийлиги	4 йил	4 йил	4 йил
3.	Таълим олувчилик сони	20-25	20	20
4.	Ўтиш жойлари	Таълим муассасаларининг илмий тадқиқот бўлимларида, илмий тадқиқот институтларида, илмий муассасалар ва ўкув юртларининг тадқиқот бўлимларида ўтказилади.	Университетта хомийлик қиласидаги институтларда	Университет кафедрасида талабаларнинг йўналиши ва илмий тадқиқот мавзуларига тааллуқли бўлган институтларда
5.	Таълим берувчилар	Университетда фаолият юритаётган профессор-ўқитувчилар	Университетда фаолият юритаётган илмий унвонга эга бўлган малакали ўқитувчилар ва хорижий мутахассисларни жалб этилади	Университетда фаолият юритаётган илмий унвонига эга бўлган соҳа мутахассислари ва хорижий мутахассисларни жалб этилади
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиши	Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта маҳсус таълим вазирлиги, ДТМ, кафедра мудири, биринчирилган бошқа профессор-ўқитувчилар	Факультет раҳбарияти ва тегишли кафедра мудирилари ва ўқитувчилар	Факультет деканати, кафедра мудирилари, профессор ўқитувчи ўзига берилған талабалар билан индивидуаль тарзда фаолият юритади

Бакалавриатурда таълим жараёнини таркиби

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (бакалавриатура)	Россия (бакалавриатура)	АКШ (бакалавриатура)
1.	Назарий таълим	Кафедрадаги ўқитувчилар томонидан назарий билимлар талабаларга берилади	Асосан талабалар ўзларинанг йўналишлари бўйича профессор-ўқитувчиларнинг маъruzalariga киради.	Асосий кисми факультетда маъруза курслари кўринишида ўтказилади.
2.	Амалий таълим	Таълим муассасасида,	Университет кафедралари консилиаги маҳсус лабораторияларди.	Таълим муассасасида ва Университет кафедралари кошидаги маҳсус лабораторияларда Университет

				кафедралари қошидаги маңсұ лабоаторияларда
3.	Илмий –тәдқиқот ишләри	Бакалавриатурада тәулим олувчилар танлаган мавзуси бүйіча битируд үшін ассоциацияның ишнін ассоцан кафедра шароитпіде амалға оширады. Кафедра ёки бошқа кафедра профессор-үкітүвчилары (маслахатчи) илмий раҳбар этиб тайинланады. Илмий изланиш давомида илмий маколалар, тезислар ёзиш, республика ва халқаро илмий анықтамаларда иштөрек этиш ва маңруза килиш билан шүгүліланады.	Илмий иш бүйіча кафедра ёки үзининг мавзуси бүйіча бошқа мұтахассис билан турлы институттарда оширилады. Бакалавриатурада ўқыншы жарайёнида илмий раҳбар танланады.	Кафедра профессор-үкітүвчилари раҳбарлығыда, илмий дастурлар доирасыда тәдқиқот ишләри амалға оширилады. Илмий иш давомида рефератлар тақдим көлиши, конференцияларда иштөрек қылышы ва илмий иш мавзуси бүйіча журналга макола ёзиши мүмкін.
4.	Мустакип тәулим	Талабалар назарий машғулоттар, амалий құндылар және илмий ишләри бүйіча ассоциацияның база үшін бошқа тәулим мұаассасаларынан яратылған шароиттардан (таржаттағы материалдар, күткүншілік, интернет тар模оги ва бошқа) фойдаланған үшін оның көзінде ошириледі.	Талабалар турлы мавзуларда мустакип изланилар үшін семестрлар ясунанда холосаларини профессор-үкітүвчиларға тақдим этады.	Талабалар мустакип тәулимде журналдарға камида 2-3 макола ёзады. Модернілген барча шарт-шароиттардан көнгө ғойдаланылады.
5.	Тәулим жарайёнида баҳолаш	Талабаларнинг назарий ва амалий құндылар, илмий-тәдқиқот ишләри бүйіча билимларини бағасынан шароиттурда рейтинг түзими ассоциацияның жорий, оралық, якуний бағыттарынан жасалады. Жорий бағыттарынан жасалады. Талабаларнинг назарий ва амалий құндылар, илмий-тәдқиқот ишләри бүйіча билимларини бағасынан шароиттурда рейтинг түзими ассоциацияның жорий, оралық, якуний бағыттарынан жасалады. Талабаларнинг назарий ва амалий құндылар, илмий-тәдқиқот ишләри бүйіча билимларини бағасынан шароиттурда рейтинг түзими ассоциацияның жорий, оралық, якуний бағыттарынан жасалады.	Семестрлар давомида ассоциацияның фанлардан белгіленген амалий, семинар машғулотлары орқали кредиттөрдөн берады.	Талабаларнинг жорий билим, компетенциясынан жасалады. Талабаларнинг жорий билим, компетенциясынан жасалады. Талабаларнинг жорий билим, компетенциясынан жасалады.

Бакалавриатурада таълим жараёнинг мазмуни ва давомийлиги

№	Ўзбекистон Миллӣй университети (Ўзбекистон)	Сеул Миллӣй университети (Ж.Корея) Seul National University (S.Korea)	Мюнхен университети (Германия) LMU-Munich Universit (Germany)	Кэмбридж университети (Буюк Британия) Cambridge University (UK)	Нью Йорк университети (АҚШ) New York University (USA)	Бристол университети (Буюк Британия) University of Bristol (UK)	Оксфорд университети (Буюк Британия) University of Oxford	Москва Давлат университети (Россия)
	Бакалавр социология	Бакалавр социология	Бакалавр социология	Бакалавр социология	Бакалавр социология	Бакалавр социология	Бакалавр социология	Бакалавр социология
	www.nuu.uz	www.useoul.edu	www.uni-muenchen.de	www.cam.ac.uk	www.nyu.edu	www.bristol.ac.uk	www.ox.ac.uk	https://www.msu.ru
1.	Умумий социология	-	-	-	-	-	What does philosophy means	Введение в социологию
2.	Социология тарихи	1.History of Koren Sociology 2.History of Industrial sociology	Introduction to sociology/Socio- logical Teory	Introduction to sociology	Sociological Theory	Introduction to sociology/Socio- logical Teory	Sociological Theory	История Социологии
3.	Оила ва гендер социологияси	Sociology of family	-	Sociology of family	Sociology of family	-	-	Социология семьи и брачных отношений
4.	Шахс ва девиант хўлк-атвор социологияси	-	-	-	-	-	-	-
5.	Ижтимоий статистика	Statistics and statistical analyses	Statistics and statistical analyses	-	-	Statistics and statistical analyses	Statistics and statistical analyses	Социальная статистика
6.	Ташкилотлар социологияси	Sociology of management	Die Ethik der deutschen klassischen Philosophie	1.Early modern moral philosophy 2.Metaethics 3.Theories of good	1.Ethics and the Environment 2.Classic aesthetics	-	-	Социология организации
7.	Социологик тадқикотларнинг методологияси, методи ва техникаси	Sociological Research Methods	Empirical sociology	Empirical sociology	Sociological Research Methods	Sociological Research Methods	Sociological Research Methods	Методология, методы и техника социологических исследований
8.	Мехнат ва бандлик социологияси	-	Sociology of labor	Sociology of labor	Industrial of sociology	Sociology of labor markets	-	Социология труда
9.	Маданият социологияси	Social anthropology	Social anthropology	Cultural anthropology	Cultural anthropology	Social anthropology	Cultural anthropology	Социальная антропология

10.	Социологик маълумотларни кайта ишлаш ва таҳлил килиш усуллари	SPSS Statistics Programs	SPSS Statistics Programs	-	SPSS Statistics Programs	-	SPSS Statistics Programs	Обработка и анализ социологических данных
11.	Хукук социологияси	-	Sociology of law and sociological jurisprudence	-	Sociology of law	-	Sociological jurisprudence	Юридическая социология
12.	Ижтимоий антропология	Philosophy of Language	-	-	Rhetoric	Oratory	-	-
13.	Сиёсий ва халкаро муносабатлар социологияси	Political sociology	-	Political sociology	Political sociology	Political sociology	-	Политическая социология
14.	Ҳарбий социология	-	-	-	-	-	-	Военная социология
15.	Тиббиёт социологияси	-	-	-	-	-	-	Социология медицины
16.	Дин социологияси	-	Philosophy of law	Political philosophy	Political philosophy	-	-	-
	Танлов фанлари	subjects of choice	subjects of choice	subjects of choice	subjects of choice	subjects of choice	subjects of choice	Предметы по выбору

Изоҳ: Социология бакалавр таълим йўналиши бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориц, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, ҳозирги кунда жуда долзарб йўналиш бўлиб, доимий изланишни, таҳлил килиш ва мукаммаллаштиришни талаб қилмоқда. Юқоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, мамлакатимизда яратилаётган “Социология” таълим йўналиши малака талаблари жаҳон андозаларига мос равишда бўлиб, бошқа мамлакатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос ҳусусиятлари билан ажralиб туради.